

Dočítate sa v čísle
alebo na www.ozkovo.sk:

- Štrajková pohotovosť v Arrive – str. 1-2
- Vo Volkswagene sa dohodli – str. 3
- Podpoľanci chcú referendum – str. 4

V ARRIVE ŠTRAJKOVÁ POHOTOVOSŤ

O zvýšení miezd pre pracovníkov firmy Arriva sa bude rokovať pred sprostredkovateľom

Zemplínsky autobusárom už došla trezlivosť a v posledný májový deň vstúpili do štrajkovej pohotovosti. Reagovali tak na ďalšie neúspešné kolo kolektívneho vyjednávanía o navýšení miezd pre zamestnancov spoločnosti Arriva Michalovce. Táto spoločnosť zabezpečuje autobusovú dopravu na Dolnom Zemplíne a najbližšie sa manažment firmy a zástupcovia zamestnancov stretnú až pred sprostredkovateľom, určeným Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Ako informoval predseda Základnej organizácie OZ KOVO Arriva, Ján GONDA, snaha odborárov navýšiť zamestnancom spoločnosti mzdy o 60 eur brutto je pre vedenie nepriechodná. V tejto sume je prítom zahrnuté aj navýšenie plátov na základe podnikovej kolektívnej zmluvy, v priemere 20 eur na jedného zamestnanca, ku ktorému pristúpila spoločnosť v marci tohto roka. „Požadujeme teda ďalších 40 eur v hrubom,“ vysvetlil J.GONDA.

Generálny riaditeľ akciovej spoločnosti Arriva Michalovce Gejza SAČKO však uviedol, že požiadavky odborárov považuje za privysoké. Potvrdil, že na dnešnom stretnutí padol návrh, aby sa rokovalo o zvýšení plátov iba pre vodi-

(Pokračovanie na 2. strane)

Žilina sa prvýkrát v tomto roku stretli členovia RADY OZ KOVO

Z RADY OZ KOVO

Prvé tohtoročné stretnutie členov Rady OZ KOVO sa uskutočnilo 10. júna 2014 v žilinskom Dome odborov.

Prítomných bolo takmer 80% zo všetkých členov a v zmysle stanoveného programu začali svoje rokovanie kontrolou plnenia uznesení z posledného- decembrového – stretnutia rady.

Následne moderátor rokovania- a zároveň člen predsedníctva Rady OZ KOVO za žilinský región, Jaroslav KORDEK - odovzdal slovo predsedovi OZ KOVO, Emilovi MACHYNOVI, ktorý prítomných stručne oboznámil s aktuálnymi informáciami z rokovania Hospodárskej a sociálnej rady či Konfederácie odborových zväzov (KOZ) SR. Kováci sa tak dozvedeli o pripravovanej zmene Zákona o konkurze a reštrukturalizácii a s tým súvisiacim ďalšími zákonmi, ktorých cieľom je zaviesť hmotnoprávnu a trestnoprávnu zodpovednosť pre nepoctivých majiteľov firiem, ktorí nekorektným konaním okrádajú zamestnancov i štát, napr. aj pri odvodoch do poisťovní bez toho, aby bolo ich konanie postihované. Zároveň priblížil rozhovory so zástupcami zamestnávateľov, s ktorými preberajú tému navýšenia minimálnej mzdy. Návrh KOZ SR bol stanoviť ju na takmer 400 eur, čo zamestnávatelia odmietajú akceptovať (viac na str.3). Rovnako zarezovala aj téma agentúr dočasného za-

mestnávania, kde vláda pripravuje reguláciu ich počtu aj činnosti (viac na str.4). Na záver ešte predseda zdôraznil potrebu upraviť novelu zákona o kolektívnom vyjednávaní, nakoľko zamestnávatelia nachádzajú medzery v zákone a snažia sa ho obchádzať. V rámci diskusie sa prihlásil Stanislav L'UPTÁK s pripomienkou, či by sa nedalo zmeniť zákonné nariadenie, v zmysle ktorého sa počas účasti na štrajku musia odvádzať odvody za zamestnancov a Mikuláš HINTOŠ spolu s Jánom GABONAYOM vytkli nedostatočnú spoluprácu a nechotu konštruktívne komunikovať u viacerých zástupcov inšpektorátov práce v jednotlivých regiónoch.

V ďalšej časti programu prítomní bez väčších pripomienok vzali na vedomie výsledky hospodárenia Odborového zväzu KOVO za uplynulý rok, rovnako ako aj správy o medzinárodnej činnosti zväzu a BOZP za rok 2013. Snem bez pripomienok schválil rozpočet BOZP na tento rok a s malými korektúrami aj vnútrozväzové predpisy zväzu. Rovnako prítomní vzali na vedomie Správu o kolektívnom vyjednávaní KZVS 2014, Stratégiu kolektívneho vyjednávanía OZ KOVO, Extenziu – rozširovanie záväznosti kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa (KZVS) a ekonomické podklady zväzu.

Búrlivú diskusiu priniesla v bode Rôzne téma výmeny starých členských preukazov

(Pokračovanie na 2. strane)

ZAZNAMENALI SME

- 1. máj 2014** – oslavy Sviatku práce v Budatínskom zámku v Žiline
- 6. máj 2014** – kolektívne vyjednanie PKZ v spoločnosti Porsche Inter Auto, Bratislava
- 7. máj 2014** – založenie novej ZO OZ KOVO Constellium Levice
- 9. máj 2014** – kolektívne vyjednanie PKZ v spoločnosti SAD Trebišov
- 12. máj 2014** – kolektívne vyjednanie PKZ v spoločnosti LKW Komponenten, Bánovce nad Bebravou
- 13. máj 2014** – zasadnutie predsedníctva Rady OZ KOVO v Bratislave
- 13. máj 2014** – kolektívne vyjednanie PKZ v spoločnosti HDO Myjava
- 13. máj 2014** – kolektívne vyjednanie PKZ v spoločnosti ZF Boge Elastmetall, Trnava
- 14. máj 2014** – zasadnutie predsedníctva Rady OZ KOVO v Bratislave
- 14. máj 2014** – kolektívne vyjednanie v spoločnosti SMSZ Košice
- 15. máj 2014** – kolektívne vyjednanie PKZ v spoločnosti PANKL Topoľčany
- 19. máj 2014** – kolektívne vyjednanie PKZ v spoločnosti ARRIVA Michalovce
- 20. máj 2014** – kolektívne vyjednanie PKZ v spoločnosti ZF Boge Elastmetall, Trnava
- 22. máj 2014** – kolektívne vyjednanie PKZ v spoločnosti Binder Slovakia, Seereď
- 22. máj 2014** – kolektívne vyjednanie PKZ v spoločnosti Invesys Trnava
- 27. máj 2014** – kolektívne vyjednanie PKZ v spoločnosti Porsche Inter Auto, Bratislava
- 27. máj 2014** – kolektívne vyjednanie PKZ v spoločnosti ZF Boge Elastmetall, Trnava
- 28. máj 2014** – kolektívne vyjednanie PKZ v spoločnosti HDO Myjava
- 29. máj 2014** – kolektívne vyjednanie PKZ v spoločnosti Pankl Topoľčany
- 29. máj 2014** – kolektívne vyjednanie PKZ v spoločnosti Dalkia Brezno
- 29. máj 2014** – kolektívne vyjednanie PKZ v spoločnosti Lagermax Slovakia, Senec

Z RADY OZ KOVO

(Dokončenie z 1. strany)

za nové, najmä skutočnosť, či tlač a výrobu nových preukazov zvládnu jednotlivé metodické pracoviská v rámci svojich kapacít. Predseda vyslovil presvedčenie, že v realizácii nevidí problém, skôr ho vidí v kompletizácii aktuálnej členskej databázy. Zopakujeme, že preukazy by mali byť plastové, bez fotky, s magnetickým prúžkom, na ktorý sa majú pre členov OZ KOVO nahrat' niektoré benefity vo vybraných prevádzkach. Na ich upresnení sa aktuálne pracuje. V rámci diskusie vystúpil aj člen predsedníctva za Košický región, Jozef BALICA, ktorý poukázal na nové argumentačné možnosti pri kolektívnom vyjednaní cez tzv. spotrebný koš, ale zároveň skonštatoval, že aj napriek nepriaznivým štatistikám o našich pracujúcich (napr. 40% pracujúcich si nemôže dovoliť dovolenku mimo domu, 11% pracujúcich si nemôže kúpiť auto atď.),

sú tieto informácie pre zamestnávateľov pri kolektívnom vyjednaní často nezaujímavé a najpresvedčivejším argumentom ostáva jednota a solidarita zamestnancov ísť spoločne do štrajkovej pohotovosti či štrajku a obhájiť si tak svoje nároky.

Na záver diskusie sa ešte prihlásil S.ĽUPTÁK s pripomienkou k Zákonu o BOZP, kde sa opätovne vrátil medzi škodlivé elementy hluk, vďaka ktorému je možné uplatňovať pre takto pracujúcich zamestnancov nárok na rekondičné pobyty, bohužiaľ bez spätnej retroaktivity. Následne ešte člen predsedníctva za Košický kraj, Ján ŠLAUKA, informoval prítomných o novej webovej stránke OZ KOVO, ktorá je zatiaľ v skúšobnej prevádzke a o ktorej vás budeme ešte informovať.

(Text a foto: af)

V ARRIVE ŠTRAJKOVÁ POHOTOVOSŤ

(Dokončenie z 1. strany)

čov autobusov prímestskej dopravy, s čím však zástupcovia zamestnancov nesúhlasili. Požadujú totiž paušálnu úpravu miezd. „Sme stále ochotní rokovať, len zatiaľ nepadol žiadny ústupok zo strany odborárov,“ podotkol J. SAČKO. Zároveň verí, že sa napokon za účasti sprostredkovateľa nájde za rokovacím stolom dohoda, čím by sa odstránilo riziko možného štrajku zamestnancov Arrivy. „Chcel by som zdôrazniť, že každý rok sme robili úpravy a každý rok sme sa zatiaľ vedeli dohodnúť na podnikovom kolektívnom vyjednaní. Takže si myslím, že aj v tomto roku dôjde k dohode,“ vyjadril sa riaditeľ.

Člen predsedníctva Odborového zväzu KOVO Jozef BALICA ešte začiatkom mája informoval, že niektorí pracovníci spomínaného prepravcu majú problém zabezpečiť si zo svojho platu základný životný štandard. „Súčasná čistá mzda predstavuje u týchto zamestnancov sumu

547 eur,“ poznamenal s tým, že v spoločnosti sú aj pracovné pozície, ktoré sú ohodnotené na úrovni 400 eur. Priemerný plat v odvetví doprava pritom dosahuje 823 eur a v Košickom kraji 845 eur. „Vo všetkých porovnávacích ukazovateľoch sú zamestnanci firmy pod priemerom,“ spresnil J. BALICA.

Spoločnosť Arriva má v súčasnosti 400 zamestnancov, z nich je 324 vodičov z Michaloviec, Sobraniec, Kráľovského Chlmca, Veľkých Kapašian či Trebišova. Prvé kolo kolektívneho vyjednania sa uskutočnilo 23. apríla tohto roku. Následne sa konalo stretnutie so zamestnancami, ktorí požiadavku na zvýšenie miezd podporili. Druhé kolo vyjednania bolo 13. mája a to posledné 30. mája. Najbližšie sa zástupcovia zamestnancov a vedenie firmy stretnú 1. júla na kolektívnom vyjednaní pred sprostredkovateľom.

O ďalšom vývoji situácie v spoločnosti Arriva vás budeme priebežne informovať.

(af, TASR)

priority

mesačník OZ KOVO, vydáva OZ KOVO v OZK SERVICE, spol. s r.o. Redakcia: ČSA 25, 974 01 Banská Bystrica. Tel.: 0911 394 318, e-mail: fakova@ozkovo.sk. Redakčná rada: Mgr. Pavel KÚŠ, predseda, členovia: Ing. Daniela LENGYELOVÁ, Vladimír FILIPČA, JUDr. Simona Schusztaková, Irena ŠKROVINOVÁ, Jozef BURIAN, JUDr. Martin VAVRO. Zodpovedná redaktorka Mgr. Anita

Fáková. Grafická úprava a tlač: Tlačiareň D&M, Slovenská Ľupča. ISSN: 1338-3051. Neobjednané rukopisy a fotografie redakcia nevracia. Priority nájdete aj na www.ozkovo.sk

**Najbližšie číslo PRIORÍT
vyjde 28. 7. 2014**

Z odborárskej kuchyne

V BRATISLAVSKOM VOLKSWAGENE SA DOHODLI

Štrajk v automobilovej spoločnosti Volkswagen Slovakia sa konať nebude. Zástupcovia zamestnancov sa deň pred jeho spustením dohodli s vedením firmy na zvýšení plátov.

Ako potvrdil predseda ZO OZ KOVO Volkswagen SK Zoroslav SMOLINSKÝ, k dohode došlo 28. mája tohto roku, pričom zamestnávateľ podľa neho splnil ich požiadavky na 85 %. „S výsledkom sme spokojní, celé nás to stálo veľa síl. Momentálne ani nie je tak dôležité, o koľko percent sme navýšili platy, ale považujem to celé skôr za morálne víťazstvo. Pretože je veľmi ponížujúce, čo predviedlo vedenie spoločnosti. Som rád, že sa nám podarilo uchrániť časť našich zamestnancov pred celým Slovenskom a, samozrejme, aj pred ostatnými kolegami v rámci koncernu,“ uviedol Z. SMOLINSKÝ. Dúfa, že podobná situácia sa už v budúcnosti neopakuje.

„Dohodu sa nám podarilo dosiahnuť za rokovacím stolom. Výsledok zodpovedá našej ponuke zvýšenie mzdy a zároveň skrátenie pracovného času. Pre našich zamestnancov sú to atraktívne podmienky,“ zhodnotil člen predstavenstva pre personálnu oblasť Volkswagen Slovakia Eric REUTING.

V najbližších dňoch teda podpíšu novú podni-

kovú kolektívnu zmluvu, keďže platnosť tej starej vypršala už koncom marca.

ČO DOHODLI

Zamestnancom vzrastú tarifné mzdy od 1. apríla tohto roka o 2,4 % a od 1. januára 2015 o ďalších 2,3 %. Výsledkom dohody sú aj jednorazové platby v celkovej výške 280 eur či skrátenie pracovného času z 37,5 na 36 hodín týždenne. Zvyšných 1,5 hodiny budú použité na odpracovanie konta pracovného času, čo znamená, žeďaka prítomnosti na pracovisku zostane naďalej 37,5 hodiny. Platnosť novej kolektívnej zmluvy je do 30. septembra 2015.

Kolektívne vyjednávanie medzi vedením firmy a odborami sa začalo v januári. Dohodu vo väčšine bodov dosiahli už skôr, obe strany však mesiace rozdeľovala predstava o mzdách zamestnancov. Zamestnávateľ navrhoval zníženie plátov o 4 % z dôvodu šetrenia, čo odborári odmietli. Sami požadovali šesťpercentný nárast miezd. Koncom marca vyhlásili štrajkovú pohotovosť a posledné rokovania sa uskutočnili za účasti sprostredkovateľa.

Firma zamestnáva na Slovensku 9400 ľudí v troch závodoch Bratislave, Martine a Košiciach. Priemerná hrubá mesačná mzda zamestnancov je približne 1550 eur. (SITA)

Vo Viedni sa uskutočnila zaujímavá konferencia európskych odborárov

KONFERENCIA S NÁZVOM „VYJEDNÁVANIE NAŠEJ BUDÚCNOSTI“

V dňoch 12. a 13. júna 2014 sa uskutočnila vo Viedni konferencia pod názvom „Vyjednávanie našej budúcnosti“, ktorej hlavnou témou bola stratégia odborov v kolektívnom vyjednávaní v časoch krízy.

Aj keď ekonomická kríza zvlášť tvrdo zasiahla zamestnancov v priemysle, táto konferencia potvrdila, že silný a stabilný systém kolektívneho vyjednávanía poskytuje mechanizmy, umožňujúce odborom ochrániť pracovné miesta a súčasne prispieť k oživeniu priemyslu v Európe. Toto bolo hlavné poslanstvo konferencie, organizovanej európskou odborovou centrálou Industriall Europe vo Viedni.

Konferencie sa zúčastnilo viac ako 200 zástupcov z rôznych krajín, ktorí vo svojich vystúpeniach a diskusiách analyzovali vplyv ekonomickej krízy a súčasných európskych politík na pracujúcich a systém kolektívneho vyjednávanía naprieč celou Európou.

V jednotlivých príspevkoch zazneli kritické slová smerom k európskym lídrom a politike úsporných opatrení, ktorá - ako sa ukázalo - nevedla k oživeniu ekonomiky, ale naopak k prepadu domácej spotreby a ďalšiemu prehĺbeniu krízy. Za nebezpečenstvo označili viacerí najmä útoky na autonómiu sociálnych partnerov v kolektívnom vyjednávaní a snahu limitovať možnosti vyjednávať niektoré sociálne nároky.

„Potrebujeme rásť príjmami pracujúcich, pretože úspornými opatreniami sa nedokážeme dostať z tejto krízy,“ povedal námestník generálneho tajomníka Industriall, Bart SAMYN, vo svojich záveroch. „Je oveľa jednoduchšie zničiť systémy kolektívneho vyjednávanía, ako ich potom znovu vybudovať. Ale ani silné tarifné systémy samy o sebe na prekonanie krízy nestačia. Nevyhnutné sú aj investície do vysoko kvalitných pracovných miest.“

„Boli sme príliš dlho defenzívni ako odbory, teraz musíme znovu prejsť do útoku,“ oznámil námestník generálneho tajomníka Industriall Europe a zároveň vyzval odbory v celej Európe k organizácii celoeurópskej solidarity.

Na záver delegáti konferencie jednoducho prijali rezolúciu, v ktorej za hlavné výzvy budúcnosti označili:

- Vytváranie dôstojnej práce v inovatívnych a sociálne a ekologicky udržateľných priemyslových odvetviach
- Riešenie demografického vývoja a zlepšovanie pracovného života tak, aby pracovné podmienky zodpovedali potrebám ľudí
- Zvýšenie miezd s cieľom znovu naštartovať ekonomiku, garantovať a znovu vybudovať systémy sociálnej ochrany a uznať prácu pracujúcich ako primárny faktor ekonomického a sociálneho života

Európske odbory musia v týchto ťažkých časoch stáť pevne pri sebe. Solidarita nie je záležitosť do pekného počasia. Budeme spoločne konať, najmä v ekonomicky ťažkých časoch a nenecháme sa stavať proti sebe ani na národnej, ani na sektorovej, ani na podnikovej úrovni.

Máme dlhú tradíciu organizovania solidarity. Musíme ju ďalej rozvíjať smerom k pevne zjednotenému kolektívnemu vyjednávaníu a sociálnej politike, ktoré by boli schopné poskytovať spoločné riešenia pre cezhraničné konflikty. Je našou úlohou takúto solidaritu budovať.

Napokon, naša solidarita je základom pre budovanie nevyhnutnej sily pre presadzovanie našich alternatív voči politikom a zamestnávateľom.

Autor: M. BENEDEKOVÁ,
podpredsedníčka OZ KOVO

MINIMÁLNA MZDA MÁ VZRÁŠŤ

Od budúceho roka by si mali ľudia s minimálnymi platmi výrazne polepšiť. Štát vraví, že sa postará, aby pre tento krok časť ľudí neprišla o prácu. Napríklad vo firme ISS Facility Services upratujú na zákazku. Zamestnanci dostávajú na výplatu v priemere asi o desať percent viac, než je minimálna mzda, ktorú štát stanovil na 352 eur. Ak by ju štát výrazne zvýšil, stúpla by motivácia firmy nahrádzať ľudí strojmí. Upratovací konkurenti, ktorí zamestnávajú ľudí načierno, by sa ľahšie uplatnili na trhu.

Minister práce, sociálnych vecí a rodiny, Ján RICHTER, zverejnil zámer zvýšiť minimálnu mzdu na takú úroveň, aby bol čistý príjem nad hranicu chudoby. „Odborári navrhli zvýšiť ju na 399 eur. Tento zámer sa nám zdá reálny,“ potvrdil štátny tajomník rezortu práce, Braňo ONDRUŠ. Myslí si, že po jej zvýšení si najchudobnejší prilepšia do rodinného rozpočtu. Nezamestnaní zase ochotnejšie vymenia sociálne dávky za prácu, hoci za najnižší plat. Rokovania však dohodu zatiaľ neprinesli.

Podľa ministerstva by však pri zvyšovaní minimálnej mzdy nemala stúpnuť zamestnávateľom aj cena práce. Urobiť to chcú teda tak, aby sa nezvyšovali odvody pre zamestnávateľov. „Chceme to urobiť tak, že by štát sanoval rastúce náklady zamestnávateľa tak, aby bola zachovaná cena práce,“ dodal minister RICHTER. Podľa exministra práce Jozefa MIHÁLA je dôležité zvýšenie minimálnej mzdy zamestnávateľom nejakou kompenzáciou, napríklad nejakou formou odpustenia časti odvodov, aby to naozaj neznamenalo zvýšenie ceny práce. Hoci detaily ešte nie sú jasné, štátny tajomník ministerstva práce B. ONDRUŠ predpokladá, že zľava by sa mala týkať odvodov na budúce dôchodky.

(TASR)

Mali by ste vedieť

NOVÝ BIČ NA ZAMESTNANECKÉ AGENTÚRY

Na Slovensku dnes približne tisíc personálnych agentúr sprostredkúva prácu viac ako 30-tim tisíc ľuďmi. Ku koncu minulého roka pritom malo platné povolenie na vykonávanie činnosti až 1037 agentúr dočasného zamestnávania (ADZ). Z nich len 297 doručilo na Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR správu o svojej činnosti, 740 si svoju povinnosť nesplnilo a voči 841 ADZ začalo ústredie práce správne konanie vo veci zrušenia povolenia na výkon činnosti.

Podmienky by sa však od budúceho roka mali výrazne sprísniť. Spoločná zodpovednosť, sankcie, či nové povinnosti a obmedzenia pre všetky personálne agentúry. Nečinné agentúry by sa mali úplne zrušiť. Tento krok podporuje aj viceprezident Zväzu strojárskohu priemyslu (ZSP) Juraj BORGULA, aj keď podľa neho prichádza neskoro. „Prečo ÚPSVaR vydalo taký vysoký počet až vyše 1000 povolení, keď napríklad v Nemecku je takých povolení len niečo do 50. Takto sa stali nekontrolovateľné. Tento spôsob zamestnávania je však jediný druh flexibilného zamestnávania, ktorý sa u nás zachoval,“ povedal J. BORGULA.

„Agentúry dostávajú licencie jednorazovo a keď prestali vykonávať činnosť, nemuseli ich vracieť,“ pripomenul riaditeľ Inštitútu zamestnanosti Michal PÁLENIČ. Práve v tom vidí aj dôvod ich vysokého nárastu. Domnieva sa, že ADZ by mali pravidelne, nielen raz do roka, nahlasovať prostredníctvom úradov práce, sociálnych vecí a rodiny počty zamestnávajúcich ľudí. „Prevádzkovateľom agentúr by informácie o počtoch ľudí, ktorých zamestnávajú, čiže takýto akýsi marketing cez úrady práce, prospel, urobil by im reklamu. Nezamestnaní by tak mali aktuálne informácie, ktoré agentúry na trhu a v ich regióne pôsobia,“ domnieva sa PÁLENIČ.

ZMENY SA MAJÚ UDIAŤ V ZÁKONÍKU PRÁCE, ZÁKONE O SLUŽBÁCH ZAMESTNANOSTI, AKO AJ V ZÁKONE O CESTOVNÝCH NÁHRADÁCH.

Rezort práce chce napr. zaviesť tzv. princíp spoločnej zodpovednosti užívateľského zamestnávateľa a agentúry za dodržiavanie mzdových podmienok pracovníkov. „Znamená to, že agentúrny zamestnanec musí mať rovnaké mzdové podmienky ako interný zamestnanec, ak obaja vykonávajú rovnakú alebo veľmi podobnú činnosť,“ priblížil štátny tajomník Ministerstva

práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Branislav ONDRUŠ. V praxi to má vyzerať tak, že ak sa na základe sťažnosti agentúrneho pracovníka zistí, že nie je rovnako odmeňovaný ako interný zamestnanec firmy, tak zodpovednosť za doplatenie rozdielu bude nielen na agentúre, ale aj na užívateľskom zamestnávateľovi. „Ak si agentúra túto povinnosť nesplní, tak automaticky táto povinnosť prejde na užívateľského zamestnávateľa,“ spresnil B. ONDRUŠ.

Druhou zmenou je zavedenie **presumpcie dočasného pridelenia**. „Dnes je bežnou praxou, že zamestnávateľia nevyužívajú služby agentúry, ale využívajú služby firmy, ktorá nemá licenciu na agentúrne služby a formálne má nejakú obchodnú zmluvu, dodáva službu a nepridieľuje zamestnancom,“ priblížil štátny tajomník. Podľa jeho slov je to výhodné pre obe strany preto, lebo takýmto spôsobom sa práca môže vykonávať aj prostredníctvom dohodárov. „Tento spôsob znižuje náklady. Ak my zistíme, že medzi falošnou agentúrou a užívateľským zamestnávateľom je obchodná zmluva, ktorá sa tvári, že nedodáva ľudí, ale službu, v skutočnosti však výkon práce bude naplňať všetky znaky agentúrneho pridelenia, tak to budeme posudzovať ako pridelenie a bude sa na to vzťahovať regulácia ako na agentúry dočasného zamestnávania“ dodáva štátny tajomník.

Rezort práce tiež navrhuje, aby v pracovnej zmluve **miesto výkonu zamestnania bolo totožné s miestom pridelenia**. Ako totiž uviedol B. Ondruš, bežne sa v praxi stáva, že agentúra podpíše so svojím zamestnancom dohodu, v ktorej mu dá ako miesto výkonu sídlo agentúry. Miestom pridelenia je skutočné miesto, na ktorom človek u užívateľského zamestnávateľa pracuje. „Napriek tomu, že ide o človeka, ktorý býva presne v tom istom mieste, v ktorom pracuje, fiktívne sa mu pri každej ceste do zamestnania vykaže pracovná cesta zo sídla agentúry do miesta, kde reálne pracuje. Týmto spôsobom dostáva časť mzdy prostredníctvom cestovných náhrad,“ uviedol Ondruš. Takýto spôsob je podľa neho výhodný pre firmu aj pre agentúru v tom, že cestovné náhrady nie sú zdaniteľným príjmom a neplatia sa z nich odvody. „Zamestnanci majú napríklad čistý príjem necelých 300 eur a ďalších 200 až 250 eur im agentúra vypláca prostredníctvom náhrady. Oni sice v konečnom dôsledku majú čistý príjem, ktorý im agentúra sľúbila, ale sú ukrátení

o to, že z týchto peňazí sa im neplatí sociálne poistenie a nebudú mať z tejto sumy vypočítaný dôchodok,“ tvrdí štátny tajomník. Podľa odhadov príde štát mesačne na odvodoch a daniach od personálnych agentúr o približne šesť až sedem miliónov eur.

MPSVR chce vyriešiť aj **problém so vznikom schránkových firiem, ktoré podpisujú obchodné zmluvy so slovenskými firmami a tie posielajú svojich pracovníkov na výkon služieb do zahraničia**. „V praxi to teda vyzerať tak, že fiktívna česká firma si napríklad v Trnave nájde zamestnanca, podpíše s ním dohodu o vykonaní práce preto, lebo tá v ČR do výšky príjmu 10.500 českých korún nepodlieha ododom,“ povedal Ondruš. Po novom však aj takáto práca by mala naplňať všetky znaky pridelenia a keď to aj bude česká firma, bude sa musieť riadiť slovenskými zákonmi. Obmedziť sa má aj možnosť pridelenia jedného agentúrneho zamestnanca k jednému zamestnávateľovi. „Stretávame sa s prípadmi, kedy ten istý zamestnanec je pridelený tomu istému zamestnávateľovi, na to isté miesto opakovane niekoľko rokov. Poznáme prípad, kedy bol zamestnanec takto pridelený osem rokov a napriek tomu, že agentúra upozorňovala firmu, aby si ho vzala do interného stavu, odmietla to,“ doplnil Ondruš. Po novom by to však už nemalo byť možné. „Obmedzíme maximálnu dobu možného pridelenia na 12, možno na 18 mesiacov,“ dodal štátny tajomník s tým, že ak by doba zamestnania človeka mala presiahnuť túto hranicu, bude ho musieť firma automaticky zamestnať na interný pracovný pomer.

Agentúry dočasného zamestnávania reagujú na pripravované zmeny rôzne - niektorí ich odmietajú s tým, že po ich zavedení môže prísť o prácu niekoľko tisíc ľudí, iné ich vítajú, pretože predpokladajú, že trh sa „vyčistí“ od nekorektných agentúr. „Tieto kroky hodnotíme pozitívne, nakoľko sa trh prečistí od nekorektných agentúr, ktoré nepostupujú v súlade so Zákoníkom práce,“ hovorí za agentúru Manpower Dáša LUDROVANOVÁ.

Rezort práce plánuje nové regulačné opatrenia do medzirezortného pripomienkového konania predložiť v najbližších dňoch. V auguste by sa mala novelami zaoberať vláda a od septembra by ich mal schvaľovať parlament. Ministerstvo práce navrhuje účinnosť opatrení od 1. januára roku 2015. (af, SITA)

Z REGIÓNOM

DETVANIA ŽIADAJÚ REFERENDUM

O plánovanej ťažbe zlata na Podpoľaní sa s väčšími či menšími prestávkami píše dlhodobo. Tým skôr, že tento zámer okrem dotknutých obyvateľov a samospráv negatívne ovplyvní aj zamestnancov detvianskej firmy PPS Group a.s. Detva. Jej majitelia totiž dávnejšie vyhlásili, že by pri realizácii ťažby v bezprostrednej blízkosti podniku svoju firmu radšej zavreli a presťahovali do inej oblasti Slovenska. V Detve a okolí by tak bez práce ostalo takmer 1.200 ľudí. Aj preto mnohým leží na srdci budúcnosť tohto regiónu a všemožne sa snažia ťažbu zlata stopnúť.

Najnovšie reagujú na aktuálne schválenú novelu geologického zákona, ktorá zakazuje ťažbu rádioaktívnych látok na území Slovenska s výnimkou oblastí, ktoré v referende odobria obyvatelia dotknutých území. Aj preto chcú rovnakú možnosť, ako majú obyvatelia v prípade ťažby uránu, a to vyjadriť svoj názor v referende. S takouto požiadavkou sa ministra Životného prostredia Petra ŽIGU nedávno obrátili aktivisti z Podpoľania. „Žiadame ministerstvo životného prostredia, aby do novely zákona zapracovalo zákaz použitia kyanidovej technológie pri spracovaní zlatých rúd. Žiadame presne takú úpravu, akú vláda navrhla v prípade zákazu ťažby rádioaktívnych nerastných surovín. Je to šanca, aby si ľudia z Podpoľania konečne vydýchli,“ uviedol Roman VRŤO, ktorý pred tromi rokmi rozbiehal

petíciu proti ťažbe.

Tú vtedy podpísalo takmer 12-tisíc ľudí. Proti ťažbe sa konalo viacero verejných protestov, odmietajú ju mesto Detva, okolité obce, aktivisti a aj najväčší zamestnávateľ v regióne - PPS Group. Zamietavý postoj má aj banskobystrická župa. Na ich stranu sa pred rokom postavil i minister životného prostredia P. ŽIGA. Doplňenie návrhu o zlato v novele geologického zákona, ktorá je od 15. júna tohto roku v platnosti, však podľa ministra Žigu nebolo možné. „V tomto zákone sa venujeme výlučne rádioaktívnym nerastným surovinám. Keď máme urobiť nejaký návrh, treba to pripraviť, tak ako sme pripravovali urán niekoľko mesiacov. Na rozdiel od uránu pri Košiciach, kde ešte nebol skončený geologický prieskum, v Detve sa už rozbehlo konanie o určení dobývacieho priestoru, čo už spadá pod banký zákon.“

Aj preto aktivisti oslovili poslancov Národnej rady SR, aby ich návrh spracovali a zahrnuli do novely bankového zákona. Dňa 5. júna tak urobila skupina poslancov za SMER -SD na čele s Janou LAŠŠÁKOVOU a Jánom SENKOM, pričom v rámci svojho návrhu požadujú zákaz používania technológie kyanidového lúhovania pri spracovaní nerastov, ale zároveň dávajú obyvateľom dotknutých oblastí možnosť vyjadriť v referende svoj súhlas s jej použitím. Novela bankového zákona je aktuálne v pripomienkovom konaní a pokiaľ

ho poslanci schvália a prezident SR podpíše, účinnosť zákona by mala nastať k 1. novembru 2014.

Za rozšírenie zákona sa prihovárajú aj aktivisti z Greenpeace. „Rozhodne zlá lasíme, aby to tam bolo pridané, pretože ťažba zlata kyanidovou metódou je nebezpečná. Riziká sú rovnako veľké ako pri uráne, rovnako je to o tom, že hrozí veľké znečistenie zdrojov vody, pôdy a rovnako aj nesúhlas ľudí je veľký,“ uviedla Lucia SABOVÁ.

Schvaľovací proces plánovanej ťažby zlata na Bielom vrchu pri Detve je v súčasnosti zastavený. Banskobystrický obvodný banký úrad minulý rok v decembri prerušil konanie na určenie dobývacieho priestoru pre spoločnosť EMED Slovakia až do konca roku 2016. (af, Pravda)

Z VAŠICH LISTOV

ODBORNÝ KURZ, KTORÝ NÁM DAL VEĽA...

V spoločnosti U. S. Steel Košice s.r.o. dňom 31.12.2014 končí platnosť podnikovej kolektívnej zmluvy. V súvislosti s náročnou situáciou v oblasti hutníctva v rámci celej Európskej únie si uvedomujeme, že vyjednávanie novej kolektívnej zmluvy bude náročné, preto je potrebná dôkladná príprava nielen zo strany kolektívnych vyjednávačov, ale aj všetkých zamestnancov spoločnosti. Na základe týchto skutočností sa členovia výboru ZO OZ KOVO Energetika U. S. Steel rozhodli zorganizovať školenie na tému „Kolektívne vyjednávanie a nátlakové formy v prípade neúspechu vyjednávaní“.

V spolupráci s Ing. Timeou SZABÓVOU z úseku vzdelávania a ZIBP Odborového zväzu (OZ) KOVO sme v mesiaci máj pripravili odborný kurz na uvedenú tému pre všetkých úsekových dôverníkov a členov výboru Základnej organizácie OZ KOVO Energetika U. S. Steel v priestoroch penziónu Lesanka na Ružíne pri Košiciach, pod lektorským vedením JUDr. Mareka ŠVECA, PhD. a JUDr. Michala DROBNÉHO. Toto dvojdňové vzdelávanie umožnilo účastníkom urobiť si poriadok v terminológii jednotlivých foriem nátlakových akcií, v ktorých

mnohí mali pred školením zmätok. Pochopili sme rozdiel medzi štrajkom z ústavy a štrajkom pri neúspešnom kolektívnom vyjednávaní, zistili sme, čo je nevyhnutné zabezpečiť pre zorganizovanie jednotlivých foriem nátlakových akcií, či už podporného zhromaždenia pri kolektívnom vyjednávaní, štrajkovej pohotovosti, ako aj pri ostrom štrajku. Zúčastnení školiaci sa boli nadšení z množstva nových informácií, ktoré mali doteraz skreslené a vysoko hodnotili zmysel a úroveň tohto odborného kurzu.

Veríme, že novú kolektívnu zmluvu uzavrieme bez toho, aby sme si nadobudnuté vedomosti museli vyskúšať v praxi, no ak by to s uzatvorením novej kolektívnej zmluvy nešlo hladko, určite bude teraz jednoduchšie vo svojich kolektívoch vysvetľovať potrebu takýchto akcií a úspešnejšie mobilizovať zamestnancov pre účasť na aktivitách za zachovanie ich doteraz platných benefitov v pracovnoprávnej i sociálnej oblasti.

(Text a foto: Eva MIHALIKOVÁ, predsedníčka ZO OZ KOVO Energetika, U. S. Steel Košice)

VIAC PRÁCE PRE MLADÝCH

Dve tisícky mladých ľudí by sa už v najbližších mesiacoch mali rozlúčiť s úradmi práce. Rezort hospodárstva vybral najlepšie projekty, s ktorými sa firmy prihlásili v rámci troch výziev o dotáciu. Podmienkou bolo zamestnanie aspoň jedného človeka do 29 rokov. Podniky prekvapili, pretože chcú zamestnať skoro trojnásobok ľudí, ako sa pôvodne očakávalo. Najviac miest pre mladých sa vytvorí v Prešovskom a Žilinskom kraji.

Spolu 225 miliónov eur na tvorbu nových pracovných miest a rozvoj malých a stredných podnikov získal rezort hospodárstva pred dvoma rokmi. Vláda tieto peniaze presunula z fondov, pri ktorých hrozilo ich nevyčerpanie. Ministerstvo si od nich sľubovalo zamestnanie aspoň 1 200 ľudí. Vyhlásilo preto tri výzvy, do ktorých sa firmy, sídliace mimo Bratislavského kraja, mohli zapojiť. „V rámci nich sa k 30. júnu očakáva uzatvorenie 664 zmlúv o poskytnutí nenávratného finančného príspevku. Prijímatelia sa nimi zaviazujú vytvoriť celkovo až 3 100 nových pracovných miest postupne do konca budúceho roka. Viac ako polovica z nich, 1 931, bude určená pre mladých nezamestnaných do 29 rokov,“ píše sa v priebežnej správe rezortu. Najviac peňazí dostanú Prešovský kraj, za ním nasleduje Žilinský a Banskobystrický. Tieto kraje zamestnajú aj najviac mladých ľudí, Prešovský 448 a napríklad Žilinský 357. Najmenej dostane Nitriansky kraj a v rámci 71 projektov dá prácu 176 ľuďom.

Mená firiem, ktoré dostanú dotáciu, rezort zatiaľ neprezradil. Projekty však boli určené pre malé a stredné podniky z oblasti priemyslu a služieb. Mali podporiť investície do nových technológií, aktivity v cestovnom ruchu či rekonštrukciu chátrajúcich pamiatok.

Na Slovensku je bez práce takmer 115-tisíc mladých ľudí do 29 rokov, čo je asi tretina všetkých nezamestnaných. Miera evidovanej nezamestnanosti je v súčasnosti 12,8 percenta, teda asi 345-tisíc osôb. Rezort práce informoval, že sa tieto čísla pomaly darí znižovať.

„Oproti aprílu klesol počet nezamestnaných asi o 4 300 ľudí. V prípade mladých takmer o tisíc. Sú tu však aj ďalšie, menej pozitívne, čísla. Na úrady práce nám prítieklo nových 4-tisíc absolventov. Z nich väčšina skončila vysokú školu prvého alebo druhého stupňa,“ upozornil minister práce Ján RICHTER. Skupina absolventov je podľa neho stále veľkým problémom a chce jej pomôcť ďalšími opatreniami. „Pripravujeme zavedenie nového nástroja aktívnej politiky trhu práce, ktorým má byť právo na prvé zamestnanie. Malo by to byť motivačné aj pre absolventa, aj pre zamestnávateľa,“ doplnil RICHTER s tým, že väčšina nezamestnaných absolventov vyštudovala spoločenskú vedu. Podľa riaditeľa Inštitútu zamestnanosti Michala PÁLENÍKA treba mladým ľuďom pomôcť zaradiť sa na trhu práce. „Inak môžu prepadnúť do dlhodobej nezamestnanosti a úplne stratíť pracovné návyky. Po škole často nemajú žiadnu prax a mali by dostať príležitosť pracovať,“ hovorí. Zároveň pripomína, že 2 tisíc mladých, ktorých sa v najbližšom období podarí zamestnať z eurofondov, je stále veľmi málo. „Z celkového počtu 115-tisíc mladých bez práce sú to necelé 2%. Uvidíme, ako sa uplatnia, keďže v minulosti boli prepúšťaní okamžite, ako sa na ich miesto skončila dotácia,“ pokračuje Páleník.

Rezort práce obhajuje, že projekty sú jedným zo spôsobov, ako vláda bojuje s vysokou nezamestnanosťou mladých. „Od novembra 2012 sme pomocou nich podporili vznik viac ako 11-tisíc pracovných miest pre mladých do 29 rokov,“ uviedla Veronika ČERNÁ z ústredia práce. Viaceré projekty by mali pokračovať aj v nasledujúcom roku.

Ak firma zamestná človeka, ktorý je v evidencii úradu práce aspoň tri mesiace, každý mesiac po dobu jedného roka na neho dostane dotáciu. Tá sa pohybuje do výšky 475,89 eura, čo je minimálna celková cena práce na tento rok. Podmienkou je, že ho musí zamestnávať aj pol roka po stopnutí dotácie. Ak tento záväzok nesplní, peniaze musí štátu vrátiť. (TASR)

AKTUÁLNE

VZNIKNÚ NOVÉ PRACOVNÉ MIESTA?

V Novej Dubnici a Košiciach má vzniknúť cca 400 nových pracovných miest. Dvesto z nich má byť vo fabrikách, ktoré vyrastú v Novej Dubnici.

Zástupcovia investorských spoločností v polovici júna spoločne poklepali základný kameň priemyselnej zóny v lokalite Hliny pri Novej Dubnici Fabriky by mali spustiť výrobu približne o dva roky. Podľa Petra MARUŠINCA, primátora Novej Dubnice, zahraničné aj slovenské spoločnosti si vybrali túto lokalitu aj vďaka vládnej dotácii, ktorá mestu umožnila vybudovať v priemyselnej zóne inžinierske siete. „Minulý rok v septembri bolo výjazdové zasadnutie vlády v trencianskom regióne a pri tejto príležitosti nám vláda uvoľnila priamu dotáciu 300-tisíc eur na infraštruktúru priemyselného parku. Po tejto dotácii sa spustila lavína investorov a nabralo to veľmi rýchly spád,“ povedal novodubnický primátor.

Najväčším investorom v Novej Dubnici bude kórejská spoločnosť Daejung Europe, ktorá tu plánuje investovať zhruba 20 miliónov eur. Firma podniká v automobilovom priemysle, vyrába plastové časti a komponenty klimatizačných jednotiek. V súčasnosti firma sídli v susednej Dubnici nad Váhom a pobočku má aj v Ilave. Momentálne zamestnáva 270 ľudí. „Nová Dubnica je blízko, nechceme prísť o kvalitných zamestnancov, ktorých už máme. Druhým dôvodom, prečo sme sa rozhodli pre túto lokalitu, je jej poloha, je blízko diaľnice a len 60 kilometrov od Žiliny. Po dokončení počítame s nárastom o 100 až 150 nových pracovných miest,“ povedal Jun HYONG DHO, konateľ spoločnosti Daejung Europe.

V Košiciach by malo vzniknúť 200 pracovných miest a to najmä v oblasti informačných technológií. Miesta sa vytvoria po zlúčení firiem RWE IT Slovakia, ktorá pôsobí na Slovensku desať rokov, a vietnamskej FPT Software. Na európskom trhu bude zlúčená spoločnosť vystupovať od 1. júla 2014 pod menom FPT Slovakia a do ďalšieho rastu chce investovať 2 milióny eur.

Zamestnanosť by mala stúpnuť aj v okrese Kežmarok. Stovky nových pracovných miest sľubuje ministerstvo hospodárstva vďaka rozšíreniu výroby v už etablovaných firmách. „Počas poslednej návštevy v regióne sme identifikovali investície zhruba za 12 miliónov eur, ktoré k marcu 2015 vytvoria 250 až 300 pracovných miest,“ informoval na tlačovej besede v Kežmarku Ivan PEŠOUT z ministerstva hospodárstva. „Sú to projekty, ktoré sú najmenej rizikové. Tie firmy už sú etablované a vďaka hospodárskemu rastu, ktorý pozorujeme od začiatku roka 2014, sa práve tieto firmy idú rozširovať,“ dodal. Konkrétne firmy, ktoré plánujú rozširovať výrobu v okrese Kežmarok, však zatiaľ nechcel menovať. Výrobu plánujú rozširovať tri firmy. Malo by ísť však o firmy z oblasti potravinárstva a automobilového priemyslu. Medzi nimi nie je ruská spoločnosť, ktorá už investuje v priemyselnej zóne v Kežmarku.

(Sita)

Pracovno-právna poradňa o BOZP

JE ÚČASŤ NA REKONDIČNOM POBYTE VÝKONOM PRÁCE?

OTÁZKA: *Chcem sa opýtať, či je účasť na rekondičnom pobyte povinná. Ak áno, čo z toho pre mňa ako zamestnanca vyplýva? Je rozdiel medzi ambulantným a ústavným rekondičným pobytom?*

Odpovedá JUDr. Martin VAVRO, vedúci Metodického pracoviska OZ KOVO Bratislava:

Účasť na rekondičnom pobyte patrí vecne medzi prekážky v práci z dôvodu všeobecného záujmu, konkrétne ide v súlade s § 137 ods. 4 písm. j) Zákonníka práce o tzv. občiansku povinnosť, ktorá zamestnanca vyplýva z ustanovenia § 11 a § 12 ods. 2 písm. n) zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zamestnanec má z dôvodu účasti na rekondičnom pobyte v súlade s § 138 ods. 1 Zákonníka práce nárok na pracovné voľno v nevyhnutne potrebnom rozsahu, za ktoré mu prislúcha náhrada mzdy, a to za tie dni, ktoré mal podľa rozvrhu pracovného času odpracovať.

Zamestnávateľ, v súvislosti s realizáciou rekondičného pobytu, má podľa § 11 ods. 17 zákona č. 124/2006 Z. z. povinnosť určiť zamestnanca okrem spôsobu dopravy aj ďalšie podmienky rovnako ako pri pracovnej ceste a poskytnúť cestovné náhrady.

Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že **príkaz zamestnávateľa zamestnancomi zúčastniť sa na rekondičnom pobyte je rovnaká situácia, ako vyslanie zamestnanca na pracovnú cestu. To znamená, že zamestnancomi patria v súvislosti s účasťou na rekondičnom pobyte cestovné náhrady, vrátane stravného.** Na účely odmeňovania to však nie je výkon práce,

ale prekážka v práci na strane zamestnanca. Na účely zodpovednostných vzťahov (napr. zodpovednosť za škodu pri poškodení zdravia počas rekondičného pobytu tzn. pri úkonoch, spojených rekondičným pobytom) je to však plnenie pracovných úloh. Skutočnosť, či sa rekondičný pobyt realizuje ambulantným alebo ústavným spôsobom je právne bezvýznamná.

Ak deň rekondičného pobytu padne na pracovný deň, na účely odmeňovania nejde o prekážku v práci na strane zamestnanca, ale výlučne o čas strávený na pracovnej ceste, pretože to nie je pracovný deň, ktorý mal zamestnanec podľa rozvrhu odpracovať. Preto zamestnancomi náhrada mzdy za tento deň nemôže patriť. Patria mu cestovné náhrady a eventuálne by odborová organizácia mohla dojednávať v kolektívnej zmluve tzv. náhradu za stratu času počas týchto dní (96b Zákonníka práce), ako určitú kompenzáciu.

KONFERENCIA „OCHRANA ZAMESTNANCOV PRI VÝKONE PRÁCE“.

Dňa 16. mája 2014 sa v priestoroch Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach uskutočnila vedecká konferencia na tému **Ochrana zamestnancov pri výkone práce**. Toto podujatie zorganizovala Nadácia Friedricha Eberta (Friedrich Ebert Stiftung), jej zastúpenie v Slovenskej republike, v rámci medzinárodného projektu „Kultúra sveta práce“. Inštitúcia, založená v r. 1925, je pomenovaná podľa prvého, demokraticky zvoleného prezidenta Friedricha Eberta a je financovaná z nemeckého štátneho rozpočtu. Cieľom činnosti nadácie je presadzovať demokratický dialóg, sociálnu spravodlivosť, pluralizmus a toleranciu. Odborným garantom a spoluorganizátorom konferencie bola Asociácia pracovného práva (Labour Law Association), ktorá spája odborníkov z oblasti pracovného práva a súvisiacich disciplín, s cieľom podpory rozvoja pracovného práva a spolupráce akademikov a odborníkov z praxe. Do tohto kontextu zapadol aj program košickej konferencie, keďže ochrana zamestnancov pri výkone práce je častou témou dialógu hlavne medzi odborními a zamestnávateľmi. Na tomto stretnutí ich doplnili kvalifikovaní odborníci z inšpektorátov práce, orgánov zdravotného dozoru, akademickej a právnickej obce.

Počas konferencie odznelo niekoľko zaujímavých prednášok, po ktorých sa viedla intenzívna diskusia. Obezita ako obmedzenie v pracovnoprávných vzťahoch je možno dosť špecifická otázka, ale z praxe sú známe prípady, kedy zamestnávateľ požadoval od postavu silnejšieho zamestnanca doplatok za výrobu nadmerného pracovného odevu. Takýto postup je určite diskriminačný a v zmysle zákona nie je možné takéto náklady prenášať na zamestnanca. Z hľadiska výkonu práce je zamestnávateľ povinný pridať zamestnancom prácu so zreteľom na jeho zdravotný stav, t.j. aj prípadnú obezitu. Tá je spravidla dôsledkom životného štýlu človeka, ale môže byť aj chorobou.

Veľmi zaujímavý príspevok predniesol JUDr. Marek ŠVEC, PhD., generálny tajomník Asociácie pracovného práva a vedúci úseku ekonomiky a kolektívneho vyjednávania Odborového zväzu KOVO. Zaoberal sa otázkou uznania pracovného úrazu, ku ktorému došlo pri fyzickej záťažii pri práci v automobilke, pričom u zamestnanca existovala individuálna predispozícia (osobné zdravotné predpoklady) na poškodenie zdravia, keďže už bol opakovane liečený. Prípady predmetom súdneho konania, a aj prípadného odvolacieho konania. V tejto súvislosti sa otvárajú ďalšie otázky a možné prípady, ako je napr. **infarkt na pracovisku alebo úraz epileptika, ktorého zdravotný stav je zamestnávateľovi známy. Môže sa jednáť o pracovný úraz (s odškodnením) alebo nie? Takéto udalosti sa musia posudzovať individuálne a často na základe vyjadrení súdnych znalcov – odborníkov, v ktorom odbore zdravotníctva. Konečný verdikt spravidla vynášajú až súdy, ktoré rozhodujú o nárokoch zamestnancov z pracovnoprávných vzťahov.**

Medzi prednášajúcimi boli aj ďalší kováci, **Juraj VARGA a Alexander TAŽIK, obaja z U.S. Steel Košice**. Prvý z nich priblížil, ako funguje systém riadenia BOZP v tejto firme, hlavne so zameraním na spoluprácu zamestnávateľa, odborov a zástupcov zamestnancov. Táto spolupráca v súlade s filozofiou vrcholového vedenia spoločnosti má prispievať k naplňaniu základného cieľa, ktorým je to, aby sa všetci zamestnanci vracali domov k svojim blízkym živí a zdraví. Ak sa vezme do úvahy vysoká rizikovosť hutníckeho odvetvia a počet zamestnancov v tejto firme, táto úloha je nekonečná a je potrebné neustále sa zlepšovať. Čo bolo dobré včera, už zajtra nepostačí. Druhý zástupca odborov z U.S. Steelu sa venoval obšírnejšej téme, keď z celospoločenského hľadiska poukázal na kritické aspekty a súvislosti pri zaisťovaní BOZP. Napriek tomu, že na Slovensku máme prísnu legislatívu, štátny dozor i odborné inštitúcie, situácia zamestnancov priamo na pracoviskách sa nezlepšuje, skôr opak je pravdou. Ľudia, pracujúci dlhodobo na vynechané živnosti (napr. aj na žeriavoch, vysokozdvížných vozíkoch), ani nie sú zamestnancami a zákonná ochrana sa na nich v plnom rozsahu nevzťahuje. Pracujú často dvesto i viac hodín mesačne, a to bez nároku na platenú dovolenku. Automobilky a priemyselné parky síce prinášajú najmä mladým ľuďom na Slovensko prácu, ale do akého veku je možné vydržať tempo pásovej výroby, ktoré sa pomaly, ale isto zvyšuje? Intenzita práce rastie a dlhodobé pôsobenie faktorov, najmä tých, ktoré pôsobia na podpornú pohybovú sústavu človeka, bude v dohľadnej budúcnosti veľkým problémom. Zvyšuje sa vplyv stresu na pracovisku. Všetko to má aj ďalekosiahlejšie súvislosti, a to hlavne s nezamestnanosťou. Tu sa natíska elementárna otázka - je súčasný stav trvalý alebo dočasný? Vzhľadom na vedecko technický pokrok a globalizáciu je skôr reálny pesimistický scenár. Čo však s tým ďalej dokážeme na Slovensku a asi aj

celosvetovo urobiť?

K jednej téme, nastolenej hneď na začiatku konferencie, sa účastníci vracali počas celej doby jej trvania. Pani Jana KOSTRABOVÁ, zastupujúca advokátsku obec, priblížila zneužívanie tzv. paragrafov v zmysle Zákonníka práce, poskytovaných na vyšetrenie zamestnancov v lekárom zariadení, resp. na spravidlane rodinného príslušníka na takéto vyšetrenie. Najmä zo strany zástupcov odborových organizácií odzneli rôzne príspevky, približujúce poznatky z praxe. Aj keď nie je možné vylúčiť individuálne zneužitie tohto nároku, vo všeobecnosti je poskytnutie plateného voľna zamestnancom na ošetrovanie u lekára opodstatnené a humánne, navyše v súlade s európskou sociálnou filozofiou. Problémy zástupcov odborov vidia naopak inde – súčasná dikcia zákona nepamätá na prípady, keď napr. zamestnanec po zákroku na oddelení jednotlivej chirurgie alebo u zubára nie je schopný sa vrátiť na pracovisko, ale už nie je ošetrovaný v zdravotníckom zariadení, a tým pádom sa mu neposkytuje platené voľno. Neberie sa do úvahy ani rodové hľadisko a starnutie pracovnej populácie. Možno to dnešní mladí tvorcovia zákonov celé pochopia, keď sa časom aj sami budú musieť častejšie vybrať k lekárovi. Z pohľadu odborov, ako zástupcov zamestnancov, je určite potrebné s týmto ustanovením Zákonníka práce niečo urobiť, alebo sa aspoň o to pokúsiť.

Konferencia priniesla širokú diskusiu, lebo pracovnoprávne vzťahy, interakcia zamestnanca, zamestnávateľa, pracovného a sociálneho prostredia prinášajú skutočne veľké množstvo otázok. Prínosom konferencie bude, ak sa niektorými z nastolených problémov budú zaoberať aj kompetentní ľudia a niečo sa zmení k lepšiemu pre človeka na pracovisku.

(Text a foto: A. Tažik)

BRIGÁDY PRE ŠTUDENTOV VÝHODNEJŠIE

Letné brigády by mohli byť pre študentov atraktívnejšie, ako je to teraz. Štát totiž pripravuje zmenu v platení odvodov pri práci na dohodu pre brigádnikov vo veku nad 18 rokov. Kým doteraz platia sociálne odvody z príjmu nad 159 eur mesačne, po novom by sa hranica mala posunúť na 200 eur. Študent tak dostane na ruku o niekoľko eur viac.

Vysokoškólači sa na tom už dohodli s ministerstvom práce a proti nie je ani rezort financií, aj keď to spôsobí výpadok v štátnej kase rádovo v desiatkach tisícov eur. Otázkou zostáva, či k zmene dôjde už od tohtoročného 1. júla, alebo až od januára 2015. Študenti upozorňujú, že práve letné mesiace sú pri získaní slušného zárobku kľúčové. Vláda by navyše júlový termín mohla stihnúť, ak sa odhodlá na zrychlené legislatívne konanie. Rezort práce novú, 200-eurovú hranicu pre študentov potvrdil. „Z našej strany je snaha o takéto zvýšenie. Chceme reálne a primerane pomôcť v snahe privyrobiť si počas obdobia ich prípravy na povolanie. Napokon, je to aj obsahom memoranda, ktoré minister práce podpísal s vedením Rady vysokých a stredných škôl ešte v roku 2012,“ hovorí hovorca rezortu práce Michal STUŠKA. Vysokoškólači vyššiu hranicu pre neplatenie odvodov vítajú. „Táto suma je naviazaná na úroveň životného minima. Chceme ísť však v navýšovaní hranice, do ktorej sú odpustené odvody, ďalej,“ dopĺňa Katarína STOLÁRIKOVÁ, predsedníčka Študentskej rady vysokých škôl.

Naopak, pri brigádnikoch do 18 rokov zostáva hranica pre neplatenie odvodov na úrovni 68 eur mesačne. V minulosti sa odvody z dohôd neplatili a zneužívali to často podnikatelia tým, že zamestnávali fiktívnych dohodárov, najmä z radov stredoškólačov, a tým si umelo znižovali daňový základ. Aj preto sa pri stredoškólačkoch s hranicou zatiaľ nehýbe.

Posun stropu v neplatení odvodov tak pri vysokoškólačkoch zvýši čistý zárobok brigádnika. Ak napríklad teraz zamestnávateľ niekoho zamestná na brigádu za 300 eur mesačne v hrubom, študent v čistom na ruku dostane takmer 290 eur. Platí totiž 7-percentné sociálne odvody zo sumy nad 159 eur. Daň nezaplatí, keďže zarobí menej, ako je nezdaniteľné minimum. Ak by sa strop pre platenie odvodov zvýšil na 200 eur, študent by pri 300-eurovej mzde dostal v čistom na ruku 293 eur. Zároveň by na bri-

gádnikovi ušetril aj zamestnávateľ, ktorý musí platiť 22,8-percentné odvody. Pôvodne zamestnávateľa daný brigádnik mesačne vyjde na 332 eur a po novom by celková cena práce bola asi o 10 eur nižšia.

Študenti sa snažia na brigádach zarábať si na výdavky spojené so školou. Na knihy, internát či cestovanie idú nemalé sumy peňazí, na ktoré mnohým študentom nedávajú rodičia financie v plnej výške. Po tom, čo vláda od minulého roka zaviedla, aby študenti, ktorí dosiahli 18 rokov, mali oslobodenie jednej brigády mesačne do sumy 159 eur, a v prípade študentov do 18 rokov vo výške 68 eur, prišli komplikácie. „Mnohí študenti dostávajú oficiálne 159 eur, neoficiálne zvyšok. Niektorých po zmene hranice odvodov prepustili, niektorým znížili plat. Väčšina študentov však popri škole nestíha zarábať viac, ako je 200 eur,“ poznamenáva K. STOLÁRIKOVÁ. Problémom je aj to, že mnoho študentov je stále ochotných pracovať načierno, aj keď riskujú pokutu. Peniaze im zamestnávateľ vypláca na ruku a príjem sa im nezaráta do dôchodku.

„Osobne sa domnievam, že zavedenie tohto ‚prázdňinového systému‘ je len otázkou krátkeho času, avšak aj pripravenosti, najmä technických systémov Sociálnej poisťovne. Tiež sa zasadzujem za názor, že je potrebné súčasne uvažovať aj o iných mesiacoch, kedy majú žiaci a študenti voľno, a teda i v týchto existuje racionálny dôvod na uplatnenie tohto systému,“ povedal prezident Študentskej rady stredných škôl Andrej BARBORKA. „Aktuálny stav je však pre žiakov a študentov prínosný, nakoľko na trhu práce sú stále omnoho viac zvýhodňovaní ako iné skupiny pracujúcich na dohodu,“ doplnil A. BARBORKA. (Zdroj: Sita)

BUDE PRAX ŽIAKOV VO FIRMÁCH POVINNOSŤOU?

Ministerstvo školstva chystá zmeny v zákone o odbornom vzdelávaní, ktorý má upraviť aj prax žiakov vo firmách budúcich zamestnávateľov. Nový model strednej odbornej školy, ktorá žiakom prinesie prax priamo vo firmách, chcú spustiť v septembri 2015.

Plánované spustenie duálneho systému vzdelávania ohlásil viceprezident Zväzu automobilového priemyslu na Slovensku pre vzdelávanie Július HRON. Ten je zároveň koordinátorom zamestnávateľov pre pripravovanú transformáciu odborného vzdelávania.

Prax v podnikoch

V školách bude fungovať tzv. duálny systém vzdelávania – to znamená, že žiakom stredných odborných škôl zabezpečí teóriu škola a celú prax absolvujú priamo v podnikoch. Podmienky takéhoto vzdelávania upravila v zákone o odbornom vzdelávaní, ktorého zmeny momentálne rezort školstva pripravuje. Ministerstvo si od zmien sľubuje viac praxe pre žiakov a ich ľahšie uplatnenie na trhu práce.

Zástupcovia zamestnávateľov upozorňujú, že stredné školy neprodujú to, čo vyžaduje trh práce. „V budúcich piatich rokoch potrebujeme na Slovensku iba na obnovu pracovnej sily ročne viac ako 30 000 stredoškolsky odborne vzdelaných pracovníkov,“ upozorňuje J. HRON. Zároveň dúfa, že práve zmeny v stredoškolskom vzdelávaní by mohli situáciu zmeniť a pripraviť žiakov pre potreby trhu.

Pilotný projekt v septembri

Od septembra 2014 duálne vzdelávanie pilotne

zavedú v 21 školách, aby ho otestovali. O rok neskôr ho už chcú spustiť tak, aby sa doň mohli zapojiť všetky zamestnávateľské zväzy. Celoplošne ho plánujú na Slovensku nastaviť do roku 2020.

Ministerstvo školstva v súčasnosti chystá zmeny v zákone o odbornom vzdelávaní, ktoré by mali duálne vzdelávanie upraviť. Zákon chcú do parlamentu predložiť v novembri. Štátny tajomník ministerstva školstva, Štefan CHUDOBA, upresňuje: „Zmenia sa podmienky pre to, aby zo škôl vychádzali ľudia, ktorí môžu vo firme hneď pracovať, to je celý cieľ. Zákon vytvára podmienky pre duálny systém vzdelávania, aby sme aspoň 60 percent času venovali praktickým tréningom priamo vo firmách.“

Duálne vzdelávanie plánujú zaviesť predovšetkým v školách s trojročnými učebnými odbornými. S konkrétnym zamestnávateľom škola uzavrie zmluvu, na základe ktorej budú môcť jej študenti vo firme pracovať. Za prácu plánujú študentov aj odmeňovať. Dostať by mali základnú odmenu a ak budú šikovní, za odvedenú prácu získajú ďalšie peniaze. Ako dodal štátny tajomník rezortu školstva, plánujú motivovať nielen študentov, ale aj firmy, aby mali záujem zapájať sa do vzdelávania, a to napríklad odpočítateľnou položkou z daňového základu.

Zamestnávateľia by mali mať slovo aj pri hodnotení toho, ako žiaci v praxi obstáli. Certifikovaný inštruktor – zástupca zamestnávateľa - rozhodne o tom, či žiaka pripustia k záverečnej skúške. (TASR)

KRÁTKO

NEZAMESTNANOSŤ KLESLA POD 13 %

Miera evidovanej nezamestnanosti na Slovensku dosiahla v máji tohto roka 12,80 %. S výnimkou Košického kraja zaznamenali tento trend vo všetkých ostatných krajoch na Slovensku. V porovnaní s aprílom klesla nezamestnanosť o 0,16 percentuálneho bodu. Medziročne sa evidovaná miera nezamestnanosti minulý mesiac znížila o 1,46 percentuálneho bodu. Počet disponibilných uchádzačov o zamestnanie dosiahol na konci minulého mesiaca 345 tisíc osôb. V porovnaní s aprílom tohto roka ide o pokles takmer o 4,3 tis. ľudí. Medziročne množstvo uchádzačov, ktorí mohli okamžite nastúpiť do práce, kleslo v máji o 39,5 tisíc osôb.

CENY PALÍV STÚPLI

Tankovanie na slovenských čerpacích stanicách je opäť drahšie. Cena benzínov stúpla o 1,5 centa, nafta zdražela o cent. V prvej polovici júna sa cena najpredávanejšieho benzínu Natural 95 pohybovala na úrovni 1,484 eura za liter, nafta sa predávala v priemere za 1,346 eura za liter. Ceny na Slovensku teraz dobiehajú trh. Ich pokles zatiaľ nie je v dohľade. Nepokojná situácia v Iraku naďalej zvyšuje ceny ropy Brent, v druhej polovici júla sa vyšplhali na deväťmesačné maximum a priblížili sa k 115 dolárom za barel.

PRÍEMERNÁ MZDA V PRIEMYSE JE 933 €

Priemerná nominálna mesačná mzda sa v apríli 2014 v porovnaní s tým istým obdobím minulého roka zvýšila vo väčšine odvetví. Najväčší nárast evidujú Štatistický úrad SR v priemysle, kde stúpla o 8,9 % na 933 eur. Priemerná nominálna mesačná mzda sa medziročne zvýšila aj vo veľkoobchode o 7,1 % na 826 eur, v doprave a v skladovaní o 7,1 % na 871 eur, v maloobchode o 4,1 % na 579 eur, v predaji a oprave motorových vozidiel o 3,1 % na 819 eur a v ubytovaní o 3,1 % na 601 eur. Naopak, klesla v informačných a komunikačných činnostiach o 4,6 % a dosiahla tak úroveň 1 711 eur, vo vybraných trhových službách sa znížila o 3,7 % na 789 eur, v stavebníctve o 1,6 % na 603 eur, v činnostiach reštaurácií a pohostinstiev o 0,5 % na 366 eur.

NA POVODEŇ UPOZORNIA SIRÉNY

Staré sirény, ktoré museli doteraz fyzicky zapínať starostovia, sú už v 34 obciach na východe Slovenska minulostou. Namiesto nich majú moderné elektronické, ktoré sa zapnú, keď sa bude blížiť povodeň. Strážia 42-tisíc obyvateľov v blízkosti riek Uh, Latorica, Tisa a Bodrog. Sirény pritom zachytia stúpanie hladín týchto riek už na Ukrajine. Ak tam vznikne povodňová vlna, na slovenskej strane sa o tom ľudia dozvedia oveľa skôr ako doteraz a budú sa môcť na ňu pripraviť. Z celkovo 61 elektronických sirén bolo v obciach na východnom Slovensku nainštalovaných 36 v 34 obciach. Zvyšných 25 je na ukrajinskej strane, tie pokrývajú 35 percent územia Zakarpatskej oblasti a budú varovať viac ako 331-tisíc obyvateľov. Slovenská a ukrajinská časť fungujú samostatne, dispečingy sú však vzájomne prepojené. Ak dôjde k mimoriadnej situácii, centrá sa budú navzájom informovať. (R.Brázdovič, TASR)

Zaujímavý tip nielen na predĺžený víkend – české Kúpele Jáchymov

RADÓNOVÝ KÚPEL' VYKÚŠAJTE!

Liečebné Kúpele Jáchymov v Čechách navštívili slovenskí novinári. Novinárska cesta bola zameraná na zoznámenie sa s prvými radónovými kúpeľmi na svete a účinnosťou unikátnej liečby kúpaním vo vode s obsahom radónu.

V jáchymovských kúpeľoch prinavracajú zdravie vyše 20-tisíc klientom, predovšetkým pri chorobách pohybového aparátu, periférneho nervového systému, osteoporóze, metabolických, kožných a CNC ochoreniach, pooperačných a posttraumatických stavoch. Novinári absolvovali prehliadku kúpeľov a zúčastnili sa na slávnostnom otvorení hlavnej kúpeľnej sezóny.

„Kúpele Jáchymov sa aktívne otvárajú zahraničným hosťom s ponukou účinnej liečby

že radónová liečba sa môže aplikovať ako vo forme radónových kúpeľov, kde pôsobí mäkké alfa žiarenie, tak aj pomocou radónových krabičiek s využitím gama žiarenia pre ťažšie prípady ochorení. Pre naštartovanie liečebných účinkov radónovej terapie je potrebné absolvovať aspoň 10 radónových kúpeľov.

Dodala, že sa netreba obávať radónu v liečivej vode. Jeho koncentrácia totiž nie je zdravotne škodlivá. Za 3-týždňový pobyt klient s procedúrami dostane asi toľko žiarenia ako pri jednom röntgenovaní.

Liečebné Kúpele Jáchymov sú jediné na svete, ktoré majú vlastnú baňu a baníkov. Osem baníkov pravidelne fára do podzemia Bane

pomocou radónových kúpeľov a profesionálnej fyzikálnej terapie. Máme záujem, aby medzi našich klientov patrili aj hostia zo Slovenska, ktorí k nám zatiaľ zavítajú iba ojedinele. Slováci sa už naučili navštevovať domáce kúpele a sú ochotní investovať do svojho zdravia ako samoplátcovia, ale aj využívať pobyty cez zdravotné poisťovne. Čoraz viac ich však lákajú aj zahraničné kúpele a veľmi dobré skúsenosti s nimi majú sesterské Kúpele Luhačovice, s ktorými tvoria liečebné Kúpele Jáchymov najväčšiu českú kúpeľnú skupinu,“ povedal generálny riaditeľ oboch spoločností MUDr. Eduard BLÁHA.

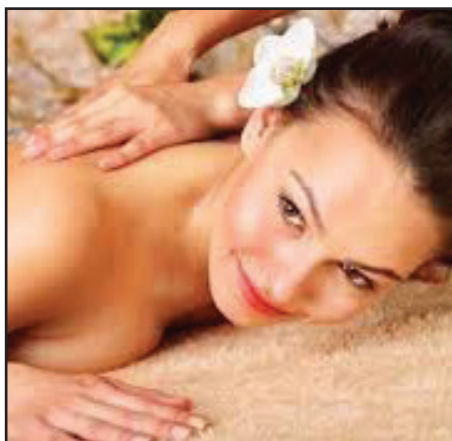
Dodal, že vlni prišlo do Kúpeľov Luhačovice asi 1500 klientov zo Slovenska, čo bolo o 40 percent medzročne viac než v roku 2012. Aj keď Jáchymov je na opačnom konci Česka, manažment kúpeľov dúfa, že si Slováci nájdu cestu aj do Jáchymova.

Mnohí Slováci nevedia, že môžu absolvovať kúpeľný pobyt, hradený zdravotnou poisťovňou, aj v zahraničí. Treba sa na to len informovať vo svojej zdravotnej poisťovni a vyžiadať si jej súhlas vopred. Teda aj ochorenia pohybového aparátu môžu Slováci liečiť v prvých radónových kúpeľoch na svete nielen ako samoplátcovia, ale aj s podporou svojej zdravotnej poisťovne. Kúpele Jáchymov poskytujú hradenú zdravotnú starostlivosť poistencom z členských štátov Európskej únie (EÚ) podľa príslušných právnych predpisov EÚ. Väčšinou to znamená, že pobyt si zaplatia sami a poisťovňa im ho následne uhradí do výšky nákladov v kúpeľoch v príslušnom domovskom štáte.

Vedúca lekárka Kúpeľov Jáchymov Lenka DRASKÁ vysvetlila, že práve radónová liečba častokrát pomáha v prípadoch, kedy iné liečebné metódy sú neúčinné. Priblížila pritom,

Svornost' a stará sa o zdroje liečivej vody v podzemí. V bani sa zbierajú vody zo štyroch prameňov a následne sa dopravujú potrubím z hĺbky 500 m do „balneoprevádzok“ v liečebných sanatóriách. Rozvodné potrubia majú dĺžku vyše 3000 m. Baňa Svornost' bola založená takmer súčasne s mestom Jáchymov v roku 1518, svoj súčasný názov (po nemecky Einigkeit) nesie od roku 1530. Ide teda o najstaršiu doteraz prevádzkovanú baňu pravdepodobne v celej Európe. V 16. storočí ju využívali na ťažbu striebra. Od polovice 19. storočia sa stala hlavným ťaženým nerastom uránová ruda - smolinec. Už v roku 1906 boli založené prvé radónové kúpele (dve vane v dome č. 282), keď sa zistilo, že vody s obsahom radónu priaznivo pôsobia na liečenie rôznych ochorení a poranení.

Autor: Jozef STIEGEL,
Foto: archív Kúpeľov Jáchymov

SÚŤAŽNÝ KVÍZ „ČO VIEŠ O KOLEKTÍVNO M VYJEDNÁVANÍ?“

Milí čitatelia.

Ako ste už zaregistrovali, naše júnové Priority sú opäť v elektronickej podobe, čo podľa pravidiel našej súťaže - znamená, že sa kvízové otázky z minulého mesiaca opakujú a meno víhercu vyžrebujeme a zverejníme až v nasledujúcom letnom dvojčíslí.

No tak píšete, sms-kujete či mailujete, môžete aj viackrát, tešíme sa z každej Vašej odpovede. Motiváciou Vám môžu byť zaujímavé a hodnotné ceny (USB kľúč, hrniec, termoska a pod.), ktoré sú pre víhercu pripravené. A ak Vás aj v tomto kole nevyžrebujeme, vďaka správnym odpovediam budete - spolu so všetkými správne odpovedajúcimi z predchádzajúcich kôl - posunutí do záverečného žrebovania o výherné nákupné poukážky v hodnote 50€, 30€ a 20€, ktoré sa uskutočnia v polovici júla a žrebovať z nich bude garant súťaže- podpredsedníčka OZ KOVO, M. Benedeková. Mená troch víhercov poukážok následne zverejníme v júlovom dvojčíslí Priorit.

1. Skúšobná doba zamestnanca môže byť najviac 3 mesiace.

a/ Áno b/ Nie

2. Výpovedná doba, ak zamestnanec podá výpoveď zamestnávateľovi, je dva mesiace.

a/ Áno b/ Nie

3. Zamestnanecovi patrí prestávka na odpočinok a jedenie v trvaní 30 minút.

a/ Áno b/ Nie

4. Zamestnávateľ sa nemá pri pracovnom pohovore pýtať na tehotenstvo ženy alebo politickú príslušnosť.

a/ Áno b/ Nie

5. Prácu nadčas by mal zamestnanec vykonávať v kalendárnom roku najviac 400 hodín.

a/ Áno b/ Nie

6. Zamestnanecovi za prácu vo sviatok patrí mzda a mzdové zvýhodnenie najmenej 50% jeho priemerného zárobku.

a/ Áno b/ Nie

Svoje odpovede posielajte do 15. júla 2014 a to formou : sms-správy na tel. číslo 0911 394 318, mailom na fakova@ozkovo.sk, alebo písomne na adresu: Redakcia Priority, OZ KOVO, ČSA 25, 974 01 Banská Bystrica.

Nezabudnite pripísať Vašu adresu, aby sme sa s Vami vedeli skontaktovať..